T091 ATĐ 3 (24) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q23-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 23 403

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 23

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 15)

Hoûi: Coù theå coù thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø luùc caùc dò sinh lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, dieät taát caû caùc tuøy mieân cuûa phaåm mình vaø Ñòa mình. Hoaëc laø luùc caùc Thaùnh giaû hieän quaùn khoå, thì dieät caùc tuøy mieân do kieán Khoå maø ñoaïn; luùc hieän quaùn Taäp thì dieät caùc tuøy mieân do kieán Taäp maø ñoaïn; luùc hieän quaùn Ñaïo thì Dieät caùc tuøy mieân do kieán Ñaïo maø ñoaïn; trong phaàn vò tu ñaïo duøng Khoå - Taäp - Ñaïo vaø Theá löïc trí tuøy theo söï thích öùng cuûa trí; luùc lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, dieät taát caû caùc tuøy mieân cuûa phaåm mình-Ñòa mình do tu maø ñoaïn. Neáu duøng Khoå - Taäp - Ñaïo vaø Theá tuïc trí tuøy theo söï thích öùng cuûa trí, thì luùc ñaït ñöôïc quaû vaø luyeän caên thaønh töïu maø chöùng dieät caùc tuøy mieân ñaõ ñoaïn. 2. Coù luùc Tueä nhaän thöùc roõ Dieät aáy maø thaân khoâng taùc chöùng, ng- hóa laø luùc hieän quaùn Dieät thì dieät caùc tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp - Ñaïo vaø tu maø ñoaïn; trong phaàn vò tu ñaïo, neáu vaøo luùc duøng Dieät trí lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, tröø ra ñaït döôïc quaû vò, thì dieät caùc tuøy mieân ñaõ ñoaïn-chöa ñoaïn tuøy theo nhöõng hieän quaùn, vaø coøn laïi taát caû dò sinh - Thaùnh giaû luùc khoâng chöùng Traïch dieät maø nhaän thöùc veà dieät, dieät caùc tuøy mieân ngay nôi söï nhaän thöùc aáy. 3. Coù luùc thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä cuõng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø luùc hieän quaùn Dieät thì dieät caùc tuøy mieân do kieán Dieät maø ñoaïn; trong phaàn vò töông öng ñaïo, neáu vaøo luùc duøng Dieät trí lìa nhieãm cuûa coõi Duïc cho ñeán lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng

xöù, thì dieät caùc tuøy mieân ñaõ quaùn vaø ñaõ chöùng; neáu luùc duøng Dieät trí luyeän caêc thaønh töïu, thì dieät caùc tuøy mieân ñaõ quaùn vaø ñaõ chöùng. 4. Coù luùc thaân khoâng taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä cuõng khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Coù theå trong neân saùt-na thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, nghóa laø luùc duøng Dieät phaùp trí ñaït ñöôïc quaû Nhaát Lai: 1. Coù luùc thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø luùc baáy giôø dieät caùc tuøy mieân do kieán maø ñoaïn thuoäc coõi Saéc - Voâ saéc. 2. Coù luùc Tueä nhaän thöùc roõ Dieät aáy maø thaân khoâng taùc chöùng, nghóa laø Dieät caùc tuøy mieân cuûa ba phaåm sau do tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc. 3. Coù luùc thaân taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä cuõng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø Dieät taát caû caùc tuøy mieân cuûa saùu phaåm tröôùc do kieán maø ñoaïn vaø do tu maø ñoaïn thuoäc coõi Duïc. 4. Coù luùc thaân khoâng taùc chöùng ñoái vôùi Dieät tuøy mieân maø Tueä cuõng khoâng nhaän thöùc roõ Dieät aáy, nghóa laø dieät caùc tuøy mieân do töông öng maø ñoaïn thuoäc coõi Saéc - Voâ saéc. Nhö luùc duøng Dieät phaùp trí ñaït ñöôïc quaû Nhaát Lai, trong neân saùt-na coù boán caâu phaân bieät; nhö vaäy luùc duøng Dieät trí chuyeån caên cuûa haøng Döï löu - Nhaát lai hoaëc Baát hoaøn, trong neân saùt-na ñeàu coù theå laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Hoûi: Theá naøo laø Nhaân caûnh ñoaïn Thöùc? Ñaùp: Khoå trí ñaõ sinh maø Taäp trí chöa sinh neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn-do kieán Khoå maø ñoaïn, thì goïi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Trong naøy, neáu Thöùc laø nhaân ñoaïn-caûnh ñoaïn, maø töï Theå chöa ñoaïn thì goïi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho tuøy mieân bieán haønh vaø caùc phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù chaúng phaûi laø nhaân bieán haønh ñoái vôùi Boä mình. Hoï ñöa ra caùch noùi naøy: “Khoå trí ñaõ sinh maø Taäp trí chöa sinh; neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Khoå maø ñoaïn, thì nhaân cuûa taâm naøy hoaøn toaøn ñoaïn - caûnh hoaøn toaøn ñoaïn, maø töï Theå chöa ñoaïn cho neân goïi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Luùc baáy giôø neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Taäp-Dieät-Ñaïo vaø tu maø ñoaïn, thì nhaân cuûa taâm naøy tuy hoaøn toaøn ñoaïn maø caûnh chöa ñoaïn, cho neân khoâng phaûi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Luùc baáy giôø neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn-do kieán Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo vaø tu maø ñoaïn, thì nhaân cuûa taâm naøy tuy hoaøn toaøn ñoaïn maø caûnh coù ñoaïn - coù chöa ñoaïn, cho

neân khoâng phaûi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc.” Coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho tuøy mieân bieán haønh vaø caùc phaùp caâu höõu töông öng vôùi noù cuõng laøm thaønh nhaân bieán haønh cuûa Boä mình. Hoï ñöa ra caùch noùi naøy: “Khoå trí ñaõ sinh maø Taäp tí chöa sinh; neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Khoå maø ñoaïn, thì nhaân cuûa Boä mình thuoäc taâm naøy chöa ñoaïn maø nhaân cuûa Boä khaùc hoaøn toaøn ñoaïn - caûnh hoaøn toaøn ñoaïn, bôûi vì töï töï Theå chöa ñoaïn cho neân goïi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Luùc baáy giôø neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Taäp - Dieät - Ñaïo vaø tu maø ñoaïn,

thì nhaân cuûa taâm naøy coù ñoaïn - coù chöa ñoaïn, bôûi vì caûnh chöa ñoaïn cho neân khoâng phaûi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Luùc baáy giôø neáu taâm duyeân do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Khoå Taäp Dieät Ñaïo vaø tu maø ñoaïn, thì nhaân vaø caûnh cuûa taâm naøy ñeàu coù ñoaïn - coù chöa ñoaïn, cho neân khoâng phaûi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc." Ñaõ hieån baøy veà töï taùnh cuûa nhaân caûnh ñoaïn thöùc, tieáp theo caàn phaûi bieåu hieän roõ raøng veà tuøy mieân tuøy taêng cuûa nhaân caûnh ñoaïn thöùc, tieáp theo caàn phaûi bieåu hieän roõ raøng veà tuøy mieân tuøy taêng cuûa nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Hoûi: Coù bao nhieâu tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi Thöùc naøy? Ñaùp: Möôøi chín. Hoûi: Neân taâm chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy. Ñieàu aáy nhö theá naøo? Nghóa laø chöa lìa nhieãm Duïc, Khoå phaùp trí ñaõ sinh maø Taäp phaùp trí chöa sinh, neáu taâm duyeân thuoäc coõi Duïc do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Khoå maø ñoaïn, thì nhaân caûnh ñoaïn thöùc naøy coù baûy tuøy mieân tuøy taêng thuoäc coõi Duïc do kieán Taäp maø ñoaïn, boán tuøy mieân tuøy taêng laø sôû duyeân töông öng ñoái vôùi Thöùc naøy, ñoù laø Taø kieán - Kieán thuû - Nghi vaø Voâ minh; ba tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi Thöùc naøy chæ coù sôû duyeân, ñoù laø AÙi - khueå vaø maïn. Luùc ñaõ lìa nhieãm Duïc maø chöa lìa nhieãm Saéc, Khoå loaïi trí ñaõ sinh nhöng Taäp loaïi trí chöa sinh, neáu taâm duyeân thuoäc coõi Saéc do kieán Taäp maø ñoaïn - do kieán Khoå maø ñoaïn, thì nhaân caûnh ñoaïn thöùc naøy coù saùu tuøy mieân tuøy taêng thuoäc coõi Saéc do kieán Taäp maø ñoaïn, boán tuøy mieân tuøy taêng laø sôû duyeân töông öng ñoái vôùi Thöùc naøy, nhö noùi ôû coõi Duïc; hai tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi Thöùc naøy chæ coù sôû duyeân, ñoù laø Aí vaø Maïn. Hoûi: Chöa lìa nhieãm Duïc thì cuõng coù theå nhö vaäy, taïi sao noùi laø ñaõ lìa nhieãm Duïc? Ñaùp: Trong naøy noùi coù theå hieän haønh thì caàn phaûi lìa nhieãm cuûa Ñòa döôùi, luùc aáy phieàn naõo cuûa Ñòa treân môùi ñöôïc hieän haønh, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Ñaõ lìa nhieãm Saéc, Khoå loaïi trí ñaõ sinh maø Taäp loaïi trí chöa sinh, neáu taâm duyeân thuoäc coõi Voâ saéc do kieán Taäp maø ñoaïn

- do kieán Khoå maø ñoaïn, thì nhaân caûnh ñoaïn thöùc naøy coù saùu tuøy mieân tuøy taêng thuoäc coõi Voâ saéc do kieán Taäp maø ñoaïn, boán tuøy mieân tuøy taêng laø sôû duyeân töông öng ñoái vôùi Thöùc naøy, hai tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi Thöùc naøy chæ coù sôû duyeân, nhö noùi ôû coõi Saéc. Trong naøy coù ngöôøi ñoïc: Ñaõ lìa nhieãm Saéc maø chöa lìa nhieãm Voâ saéc. Ngöôøi aáy khoâng neân ñoïc raèng: Bôûi vì Taäp loaïi trí chöa sinh cho neân ñaõ bieåu hieän roõ raøng laø chöa lìa nhieãm Voâ saéc. Hoûi: Trong phaàn vò do tu maø ñoaïn cuõng coù theå kieán laäp Nhaân caûnh ñoaïn thöùc, nghóa laø ñaõ ñoaïn phaåm Thöôïng Thöôïng cho ñeán phaåm Haï Trung, maø chöa ñoaïn taùm phaåm cho ñeán neân phaåm taâm, taâm duyeân naøy tröôùc ñoù ñaõ ñoaïn neân phaåm cho ñeán taùm phaåm, nhaân cuûa neân phaåm tröôùc cho ñeán taùm phaåm ñaõ ñoaïn, cho neân cuõng phaûi goïi laø Nhaân caûnh ñoaïn thöùc, taïi sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát raèng nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, neáu Thöùc cuûa Boä khaùc laáy Boä khaùc laøm nhaân - Boä khaùc laøm caûnh, maø nhaân vaø caûnh ñaõ ñoaïn nhöng Theå chöa ñoaïn, thì trong naøy noùi ñeán ñieàu

aáy; taâm do tu maø ñoaïn laáy Boä mình laøm nhaân - Boä mình laøm caûnh, tuy nhaân vaø caûnh ñeàu ñoaïn nhöng khoâng noùi laø nhaân caûnh ñoaïn thöùc. Laïi nöõa, Nhaân trong naøy laø noùi ñeán nhaân bieán haønh, bôûi vì chæ coù nhieãm oâ, nhöõng nhaân coøn laïi thì khoâng nhaát ñònh; Thöùc trong naøy laø chæ noùi ñeán caùc taâm töông öng vôùi tuøy mieân, bôûi vì chæ coù nhieãm oâ. Vì vaäy maø noùi Nhaân cnaûh ñoaïn thöùc, chæ thuoäc veà ba coõi do kieán Taäp maø ñoaïn. Hoûi: Vì sao sau nhaân môùi noùi ñeán tuøy mieân? Ñaùp: Bôûi vì nghóa cuûa taïng A-tyø-ñaït-ma caàn phaûi duøng möôøi boán söï vieäc ñeå hieåu bieát, ñoù laø saùu nhaân-boán duyeân-thaâu nhieáp - töông öng- thaønh töïu vaø khoâng thaønh töïu. Neáu ngöôøi duøng möôøi boán söï vieäc nhö vaäy, hieåu bieát veà A -tyø-ñaït-ma khoâng coù gì sai laàm, thì goïi laø baäc Thaày veà A-tyø-ñaït-ma, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi chæ ñoïc vaø nhôù veà vaên. Coù Sö khaùc noùi: Caàn phaûi duøng baûy söï vieäc ñeå hieåu bieát veà nghóa cuûa taïng A- tyø- ñaït-ma, ñoù laø Nhaân thieän xaûo, Töï töôùng thieän xaûo - coïng töôùng thieän xao, Thaâu nhieáp- khoâng thaâu nhieáp thieän xaûo, Töông öng - khoâng töông öng thieän xaûo, thaønh töïu-khoâng thaønh töïu thieän xaûo. Neáu ngöôøi duøng baûy söï vieäc nhö vaäy ñeå hieåu bieát veà A-tyø-ñaït-ma khoâng coù gì sai laàm, thì goïi laø baäc Thaày veà A-tyø-ñaït-ma, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi chæ ñoïc vaø giöõ laáy vaên. Vì vaäy cho neân sau nhaân môùi noùi ñeán caùc tuøy mieân, ñoái vôùi nghóa chaúng sai laàm gì. ----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.